

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sancti Bonaventurae Episcopi Cardinalis Albanensis,
Seraph. Doctoris Ecclesiae, Speculum Disciplinae, Et
Profectus Religiosorum: Libelli ad pietatem vtilissimi**

**Bernardus <de Bessa>
Bonaventura <Heiliger>**

Antverpiæ, 1591

De prospectu & defectu nouitiorum, siue de differentia conuersorum. Cap.
V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53148](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53148)

De profectu & defectu novitiorum, siue de
differentia conuersorum.

CAP. V.

Benorum
novitiorum
signa.

Nota.
Bern. ep. 90.
in med.

Prov. 10, 1

Sal. 33, 9

Ecol. 22, 3

Improbe-
rum indi-
cicia.

ACCEDIT hinc Neophytorum con-
uersio differens intuēda. Sunt enim qui-
dam tractabiles, simplices, deuoti, timorosi,
qui nihil sibi Christo charius æstimantes, vo-
luntates proprias ei sacrificāt, volūtariē prom-
pti ad nutum, nutu citius obedire. Ad difficultia
qualibet propter Christum æquanimiter per-
ferenda parati: sua quoque integritatis sollici-
ti, cor suum per puram confessionem & assi-
duam orationem mundare non negligunt.
Sunt in exteriori conuersatione disciplinati &
humiles; student se in omnibus officiosos &
amabiles exhibere. Siquidem studere propter
Deum amari, charitati seruire est.] Hi vero
sunt Altissimi filij, fideles sanctæ religionis
propagines, fratrum lætitia, consociorum sola-
tium, sui gloria instructoris: Nam gloria pa-
tris est filius sapiens. Sunt & alij duræ cervicis,
disciplinæ insusceptibiles, mansuescere ne-
scientes, repidi, curiosi, superbi: qui quam sua-
uis est Dominus, non gustantes, seculari dun-
taxat deposito habitu non affectu: quoniam
adhuc in moribus, in verbis, in gestibus, &
propriarum pertinaciâ voluntatum, seculo fi-
dem seruant: vt monstro mirabilius sub reli-
giosa veste, hominem videas secularem. Hi
sunt filij dissidentia, adulterina plantatio, fru-
ctus inutiles & acerbi, sociorum onus & scan-
dalum, sui afflictio & confusio instructoris.
Iuxta illud, Ira patris filius stultus: & confusio
patris de filio indisciplinato. Ponenda sunt
pauca torporis, curiositatis & superbiæ, prædi-
ctorum indicia, vt cognita deuententur. Cau-
tior

tior

tior in bonis ambulat, si & mala non lateant.] Bern. 2 de consider. pess. med.
 Tepidus in conuersione otiosa verba, & vanas Isidor. de sum. bon. li. 2. c. 10. sens. 2. & Berno ad sororem de modo bene viuendi, c. 6.
 cogitationes noxias esse non conspicit.] Vir- Isidor. ubi sup. & Berno ubi sup.
 tibus grandibus, reliqua omnia vix reputat im-
 puranda: hebetati cordis ipse ad conscientiam
 de offensis, vt timoris filialis ignarus, timora-
 tos & conscientia puritatem amantes, fatuos
 & superstitiosos sententiat. Quod si à torpore
 mentis euigilauerit: ea quæ leuia existimabat,
 quasi horrèda atque atrocia pertimescit.] Va-
 cuus gratia & tepidus, quod est gratia, seu mi-
 nus necessariae rētionis, quod disciplina, quod
 morum, quod virtutis perfectio conciliat, ne-
 gligens: illud difficile, vel certè superfluum ar-
 bitratur, ægreque doctrinam ad talia patitur,
 doctorem nimis perfectum ironica irrisione
 pronuncians. Nempe stultus sui patris disci- Prov. 15, 5
 plinam irridet: vt pateat quod iuxta Sapien-
 tem dicitur: Compedes in pedibus stulto do- Eccli. 21, 28
 ctina. Animalis homo non percipit quæ sunt 1. Cor. 2, 14
 spiritus Dei.] Tepidus in conuersione remis-
 sus, publicos mores & doctoris monita negli-
 git, ea quæ Dei sunt læguidè operatur. Si quod
 inchoat bonum, vix perficit, tardè ad diuinum
 officium, & quæque conuentualia occurrit.
 Otio gaudet, labore vel modico læditur: &
 facile se infirmum vel ad modicum se fatiga-
 tum prærendit: sed & amore priuato se diligēs,
 quæ carnis sunt sapit & prosequitur ex affe-
 ctu. Aliorum quoque defectibus, non virtuti-
 bus hærens. Si quid minus vel negligenter
 actum inspexerit, illud in exemplum ad suæ
 velamen tepiditatis assumit. Ficta ei & inde-
 uota confessio: rara & breuis compunctio. In-
 sipida & sine attentione oratio, incircumspecta
 & sine ædificatione lectio: obedientia moro-
 sa & sine deuotionis affectu vix aliqualis im-
 pletio. Multos enim remissa conuersio in pri- Isidor. li. 2. de sum. bo. c. 10. sup. 20
 stinos

stinos errores reducit; ac viuendi corpore res-
 soluit:] vt nonnunquam ex ore Domini euo-
 mantur. Curiosus non curanda curat, necessa-
 ria negligit: & sui oblitus aliena considerat,
 notat, & explorat. Si quod insonuerit verbum,
 anhelat sollicitus ad sciendū: & honestate post-
 posita id ab inuitis & celare forsan volentibus,
 inuerecundè requirit. Locis sibi non concessis,
 congregationi, & colloctionibus fratrum se
 ingerit non vocatus. Cū cum abesse putave-
 ris, adest impudens lateri, adest auri: vt nec se-
 cretum valeas occultare sermonem. Obseruat
 angulos, vagis circunspicit oculis, hæret ad sin-
 gula quæ occurrunt. Cōmunes obsidet transi-
 tus. Superuenientium & forensium gaudet
 occurso. Rumoribus & secularibus verbis hau-
 riendis & referendis intendit. Res sibi non de-
 putatas curiosè reuoluere non quiescit. Lite-
 ras etiam alienas si casu apertas inueniat, in-
 spicere non veretur: quas tamen licet apertas
 quomodolibet inuentas, vix aliquis nisi supe-
 rior licitè inspicit, vel aliis inspiciendas expo-
 nit. Rerum quoque apparatus, cura superflua,
 curiositatis vitium clamat. Signa verò super-
 bia Prosper enumerans, Hos (inquit) dolendos
 enuncio, quos iam conuersos superbia occultè
 captiuat. Hi, ait, seniorum suorum non obser-
 uant imperata, sed iudicant de suis negligenti-
 is. Obiurgati aut rebellant insolenter, aut
 murmurant. Simpliciter spirituum fratrum
 irridenter exagitant, præferri se etiā me-
 lioribus impudenter affectāt. Obsequia delata
 fastidiunt, negata pertinaciter quærunt. Nata-
 les moribus anteponunt: iuniores suos elati
 despiciunt, conferri sibi aliquos non credunt.
 Non seruant in obsequio reuerentiam, in ser-
 mone modestiam, in moribus disciplinam: ha-
 bent in intentione pertinaciam, in corde du-
 ritiam,

Apoc. 3, 16

Litteræ
 alienæ nō
 legendæ.

Prosper l. 3.
 de vita cō-
 semp. c. 8.
 Signa su-
 perbia.

ritiam, in sermocinatione iactantiam. Sunt in humilitate fallaces, in iocatione mordaces, subiectionis impatientes, temerarij in audiendo, clamorosi in loquendo, fastidiosi in aduertendo, præsumptuosi in docendo, effrenati deformiter in cachinnando: hæc sunt (inferi) superbiæ grassantis iudicia.] Superbus se ad omnes propriæ voluntatis impulsus accommodat: nec se aliis, sed alios sibi applicare contendit: facillè sibi fieri contumeliam iudicat, ad quam irroganda est validus, ad tolerandam infirmus. Et se grande aliquid esse putans, deferre sociis dedignatur. Legibus subdi, & propriam recognoscere culpam erubescit. Et licet iuxta ordinis mores se regere nesciat, in suis oculis tamen sapiens & perfectus. Ad aliorum instructionem, suæ præsertim opinionis contrariam, stomachatur. Reprehensus offenditur. Nunc causam ut insufficientem vel friuolam, nunc monitoris modum calumnians: ut si persuadere aliquid velis, instabit quòd modus artem, monitio studium exigat: quo fit ut huiusmodi allegationum obsitus spinis, sicut ericius vel irrefragabili ratione vel auctoritate non capiatur. Fit igitur ad obtemperandum difficile, & ad correctionem impatiens, adeò interdum, ut se discipulum abnuens, ipsum etiam deputatum sibi refugiat instructorem. Hæc omnia serui Dei quasi pestem mortiferam detestantes, perfectè ad Dominum conuertantur: iuxta illud Deuteronomij: Perfectus eris Deut. 18. & sine macula cum Domino Deo tuo. Væ duplici corde, & peccatori terram ingredienti duabus viis.] Si quis verò sufficièter expectatus & monitus, mores corrigere, ac religionis formam induere negligit; præsertim si rebellis aut contentiosus extiterit: non est proficientium numero aggregandus. Infidelis si discedit, dis-

Deut. 18.Eccl. 2, 14.1. Cor. 7, 29.

H.

cedat.

114 S. BON. SPEC. DISCIP.
cedat, ne vna ovis morbida, cōtagione morti-
fera totum gregem contaminet. Peruersus &
insolens, non nisi in onus religionis & dissolu-
tionem admittitur.

De nouiter professis in ordine.

CAP. VI.

AD professionem admissis fit quā maxi-
ma cura, ne defluāt. Perfecti quique ma-
gna se discretionis subtilitate conspiciant, ne
ad deteriora vnquam vel in opere, vel in cogi-
tatione delabantur.] Si curare parua negligi-
mus, sensibilius seducti audenter etiam ma-
iora perpetramus. Susceptam etiam examinis
tempore disciplinam, prudens non abiicit, imò
nec suum continuo quasi iam sibi sufficiens
deserit instructorem. Eget rectore nouitius,
eget nouus directore professus. Vanus & fi-
ctus vt instructoris curam euaserit, insolens,
assumit cornua, fit præsumptuosus & audax,
& quasi vacca lasciuens à prima in formatione
declinat. Cessat oratio, tepet deuotio, confessio
peccatorum negligitur: vt putes eum aut sui
oblitum, aut non habere peccatum. Facit qui-
dem dilata confessio vt negligens mundus ap-
pareat, licet non existat; dum culpas absorbet
obliuio, absoluit. Multiplicantur dum non cu-
rantur offensa: multiplicatae ne discernantur
& corrigantur impediunt. Multitudo peccato-
rum impedit ne videantur. Vnde piger tunc
est maximè vitiosus, cum vitia non agnoscit.
Sic filia fatua in deminoratione erit: Iusto-
rum autem semita quasi lux splendens proce-
dit & crescit vsque ad perfectam diem.] Pro-
fessi ergo profiteantur profectum, præsum-
ptionem præscribāt. Dabit ad hoc, humilitatis
&

Greg. hom.
3. in Eze.

Rara con-
fessio quid
efficiat.

Ecclesi. 12, 3
Ierem. 4, 18